

Afgiftekantoor
1700 Dilbeek 1

Driemaandelijke
nieuwsbrief van de
werkgroep
STRAATKINDEREN
VAN ALAGOINHAS

3e trimester 2002
6e jaargang nr. 3

V.U. Piet Paul
Zonnekouter 16
1700 DILBEEK

Pastoral do Menor

Nieuwsbrief

België-Belgique
P.B.
1700 Dilbeek 1
2/2788

Itterbeek, september 2002

Beste vrienden van Freddy,

Sedert het laatste nummer van onze nieuwsbrief is er heel wat gebeurd.
Op 14 juli overleed Simon Goven, de vader van Freddy, op bijna 81-jarige leeftijd.

Niet minder dan zes keer trok hij naar Brazilië om er weken- en maandenlang in de 'Sitio' van Alagoinhas zijn handen uit de mouwen te steken en de 'straatkinderen' van Freddy alle vaardigheden bij brengen die bij land- en tuinbouw thuishoren.

Hij sprak geen woord Portugees en toch werd hij begrepen door de kinderen, die hem overigens op handen droegen en liefdevol 'Tio Simon' (Nonkel Simon) noemden.

Freddy kwam hierdoor dus vroeger naar huis dan oorspronkelijk gepland. Een eerder voorziene pelgrimstocht met vrienden en gelijkgezinden naar Compostella moest noodgedwongen afgelast worden.

Veel rustige momenten heeft Freddy bij zijn jongste verblijf in Vlaanderen niet gekend. Het verdriet om het verlies van zijn vader én vriend was zeker niet licht om dragen.
Doch de voortdurende zorg om de toekomst van zijn levenswerk in Alagoinhas liet hem ook niet tot rust komen.

Door een wijziging van de voorwaarden voor de toelagen van het beroepsonderwijs moet weer geld gevonden worden om deze tegenslag op te vangen. Wat een welverdiende adempauze had kunnen worden is eens te meer uitgedraaid op een rusteloos op en neer vliegen tussen allerlei instanties en mogelijke hulpbronnen om weer wat meer ruggeleuning te krijgen voor het welzijn van 'zijn' kinderen.

Wanneer U deze regels leest is hij inmiddels weer naar Brazilië vertrokken.

Mogen wij U vragen om af en toe toch eens na te denken over al datgene waarvan Freddy vrijwillig afstand doet om enkele honderden verlaten kinderen een echte kans te geven op een menswaardige toekomst.

Iedere bijdrage om dit mogelijk te maken blijft van harte welkom!

De Redactie

Pastoral do Menor de Alagoinhas

BR 101, Km 101 - Caixa Postal 48
48100-000 - Alagoinhas - Bahia
Fone (075) 422-1948
Fax (075) 422-2362
C.G.C. 16.130.585/0001-02
Insc. Estadual 37.186.366-NO

Itterbeek, 10 september 2002.

Aan alle goede Vrienden,

Op de vooravond van mijn terugkeer naar Brazilië wil ik toch nog even dit briefje gereed maken voor het derde nummertje van dit jaar 2002. Het is wel een van mijn moeilijkste verblijfsmomenten in Europa geworden. Ik had toch zo graag nog wat tijd met onze pa doorgebracht. Maar het heeft niet mogen zijn. Op 14 juli is hij naar het Vaderhuis teruggekeerd en ben ik dan haastig afgekomen. Gelukkig mocht ik de begrafenis meemaken, de mis voorgaan en na het evangelie nog even - voor de talrijk opgekomen massa mensen - onze pa in herinnering brengen.

Dit bracht dan wel mee dat ik heel veel tijd heb gestoken om moeder en de familie bij te staan, ook bij het in orde brengen van alle mogelijke en onmogelijke maar toch noodzakelijke administratieve rompslomp, die in België de normale gang van zaken zijn bij een overlijden. Zo had ik dan heel weinig tijd om de vele vrienden op te zoeken en hen te vergasten op een bezoekje. Te meer dat ik dan toch ook voor de noden van onze "Pastoral do Menor de Alagoinhas" weerom eens de nodige tijd moest uittrekken. Zo ging ik dan voor een veertiental dagen naar Portugal.

Aan de mensen die hadden ingeschreven voor de geplande pelgrimsreis naar Santiago de Compostella vraag ik nogmaals verontschuldiging dat ook dit niet is kunnen doorgaan. Er waren er een 35-tal ingeschreven. Fijn is wel dat ik heel wat meer mensen bereid heb gevonden om het volgend jaar mee te maken. Hoogst waarschijnlijk gaat het door in de loop van de maand september. Zeker op tijd gaat ge allen een uitnodiging ontvangen. Plan maar en weet dat het voor mij een enorme vreugde zal zijn nu al te weten dat velen onder jullie wensen mee te gaan.

Morgen zal het dan zeker een hele moeilijke dag worden. We beleven weer het drama van de vliegtuigcrash van verleden jaar. Het kostte zeer veel mensenlevens! Maar vooral zal het zwaar doorwegen omdat vanaf die dag moeder het moeilijker zal hebben dan ooit. Dat God haar zegene en beware! Zoals trouwens jullie allemaal.

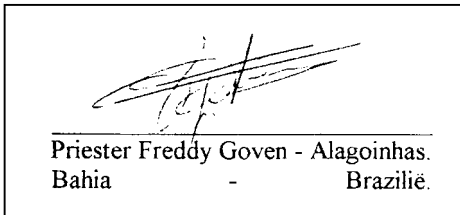
En toch... morgen vertrek ik terug naar het land en de streek die mijnen thuis is geworden. En daarom vertrek ik toch ook weer met vreugde. Het heimwee was de laatste dagen ook bijzonder groot geworden. Het werk en de kinderen, tieners, jongeren en de opvoeders wachten op mij met ongeduld. Ik zal weer heel wat moeten bijbenen en de rode draad stillekens aan terug opnemen. Het wordt weerom een hele uitdaging maar... waar ik met nieuwe moed aan begin. En zo zien we dat het leven aaneen hangt van verdriet en vreugde, van gaan en komen, van er zijn en dan weer vertrekken, van nieuw en oud, van kracht en zwakte, ...

Overmorgen verricht ik in Alagoinhas en het bisdom aldaar terug pastoraal en sociaal werk in dienst van de armere bevolking. Zowel op het platteland met zijn - voor enkelen - welvarende agro-industrie als in de steeds groter wordende stad is de afstand tussen rijk en arm wraakroepend. Men kan er zich blind staren op de hypermoderne shopping-centra alsook op de luxueuze residentiële wijken die schitteren van pracht en praal. Tegelijk bevinden zich op geringe afstand hemeltergende favela-buurtten waar talrijke families in schrijnende miserie niet weten hoe ze de volgende dag opnieuw de eindjes aan mekaar moeten knopen. De complexe sociale problematiek blijft dan ook de voornaamste uitdaging voor deze natie die met zijn voetbaltalent erin slaagde een vijfde keer de wereldbeker te veroveren en tevens geprivilegieerd is omwille van zijn natuurlijke rijkdommen. Een mengeling van historisch-culturele en economisch-politieke factoren verhindert echter nog steeds een werkelijke verbetering van de levenskwaliteit voor een aanzienlijk gedeelte van de bevolking.

Nochtans wordt daar vooral op lokaal vlak hard aan gewerkt. Enerzijds probeert men de noden te lenigen die een gevolg zijn van maatschappelijke uitsluiting. En daarnaast bestrijdt men ook de oorzaken van de marginalisatie. Het is in deze context dat de evangelisatietaak van mij, van onze "Pastoral" en haar projecten tot menselijke promotie en bevrijding uit de onderdrukking, verweven liggen.

Ik dank God om het volk dat hij aan mij heeft toevertrouwd en om dat Hij van mij een priester maakte. Elke dag opnieuw en steeds meer en meer. Ik dank God om uw blijvende solidariteit en verbondenheid. Beste mensen, ik neem nu afscheid van jullie allen maar dan zeker en vast niet alvorens jullie van harte het allerbeste toe te wensen. En "als het God belieft" tot het volgende boekje in de maand december.

Freddy Goven.

Het Brazilië van vandaag.

(de volkstelling van 2000)

De laatste maanden werden hier de gegevens vrijgegeven van de volkstelling die in 2000 gehouden werd door het nationaal bureau voor de statistiek IBGE. Duizenden vrijwilligers gingen van deur tot deur in dit immense land met een uitgebreide vragenlijst over de sociale, politieke, culturele en economische toestand van de Brazilianen.

Dit is het Brazilië anno 2000:

Er zijn nu in totaal 169.799.170 inwoners in dit land. Daarmee is Brazilië het vijfde land ter wereld na China, India, Verenigde Staten en Indonesië. Ongeveer 80% van de bevolking woont in steden, vooral langs de ruim 8.000km lange kust. De grootste stad is São Paulo met 10.434.252 inwoners, gevolgd door Rio de Janeiro met 5.857.904 inwoners, Salvador da Bahia (2.443.107 inwoners), Belo Horizonte (2.238.526 inwoners) en Fortaleza (2.141.402 inwoners). De hoofdstad Brasília is de zesde stad met 2.051.146 inwoners.

Het analfabetisme daalde de afgelopen tien jaar met 32%, maar desondanks zijn er nog altijd 16,29 miljoen mensen ouder dan 15 jaar die niet kunnen schrijven noch lezen. Een derde van de gezinnen wordt geleid door functionele analfabeten, mensen die wel de basis bezitten van schrift en lectuur, maar die bijvoorbeeld geen hele tekst kunnen begrijpen of lezen.

De Braziliaanse bevolking veroudert. Tussen 1990 en 2000 nam het aandeel in de totale bevolking van jongeren tussen 0 en 14 jaar af van 34,73% tot 29,6%, terwijl de groep 65+ toenam van 4,83% tot 5,85%. Dit heeft te maken met enerzijds een daling van het geboortecijfer (het gemiddelde kindertal per vrouw daalde van 2,9 naar 2,35) en anderzijds een verhoging van de levensverwachting. Opmerkelijk is dat het geboortecijfer enkel stijgt bij vrouwen tussen de leeftijd van 15 en 19 jaar! Uit de volkstelling bleek ook dat Brazilië 24.576 mensen van 100 jaar of meer telt.

Brazilië is en blijft een overwegend katholiek land, maar opvallend is de stijging van de evangelische kerken. In totaal noemt 73,8% van de Brazilianen zich katholiek, in 1990 was dat nog 83,76%. Het aandeel van de evangelische kerken nam toe van 9,05% in 1990 tot 15,45% in 2000. Ook het aandeel van mensen die zeggen zich bij geen enkele religie aan te sluiten nam toe van 4,78% tot 7,28% van de totale bevolking. Steeds minder mensen stappen in het huwelijksbootje. Het aandeel van niet-huwelijkse vormen van samenleven steeg de afgelopen tien jaar met 54,6%. Het burgerlijke en religieuze huwelijk vertegenwoordigde in 2000 nog slechts 50,1% van de samenlevingsvormen. Een opvallend fenomeen van de laatste tien jaar is de sterke toename van de één-oudergezinnen geleid door de vrouw. In 2000 werd een kwart van de gezinnen geleid door alleenstaande vrouwen, een toename met 37,5% in vergelijking met tien jaar geleden. Een bijkomend probleem in dit geval is dat vrouwen gemiddeld 25% minder verdienen dan mannen, wat de toename van de armoede verklaart in dit soort gezinnen.

Brazilië is een multiraciale samenleving waarin volkeren van inheemse, Afrikaanse, Europese en Oosterse origine elkaar vonden. Naar eigen zeggen noemt 53,8% van de bevolking zich blank, 39,1% van gemengde afkomst (vooral Afrikaans en Europees of Europees en inheems), 6,2% zwart en 0,4% inheems. Opvallend daarbij is de stijging tegenover 1990 van het aantal mensen dat zich van gemengde of puur Afrikaanse afkomst noemt. Volgens waarnemers wijst dit op een groeiend eigenbesef en toenemende eigenwaardering van vooral de Afro-Brazilianen.

Opvallend is wel dat aan de socio-economische verschillen tussen de verschillende etnische groepen weinig of geen verandering gekomen is de afgelopen tien jaar. Volgens het IBGE is 63% van het totaal aantal armen Afro-Braziliaan tegenover 37% blank. Van de 22 miljoen Brazilianen die onder de absolute armoedegrens leven is 70% Afro-Braziliaan. In de leeftijd van 0 tot 6 jaar is 38% van de blanken arm, bij de Afro-Brazilianen is dit aandeel armen 65%. Het gemiddelde aantal jaren studie van blanken is 6,6 jaar, terwijl dat bij de Afro-Brazilianen slechts 4,4 jaar is. Opvallend is ook dat in het bedrijfsleven slechts 6% van de kaderfuncties wordt bekleed door Afro-Brazilianen (terwijl ze dus wel 46% van de totale bevolking uitmaken). Ook in de politiek is deze bevolkingsgroep sterk ondervertegenwoordigd.

Ongelijkheid is trouwens het belangrijkste kenmerk van Brazilië, en dit op velerlei gebied. De enorm ongelijke inkomensverdeling van het land is algemeen bekend. Brazilië is het vierde land in de wereldranglijst wat de kloof betreft tussen rijk en arm, na Sierra Leone, Centraal-Afrikaanse Republiek en Swaziland. Aan deze inkomstenkloof is de voorbije tien jaar nauwelijks iets veranderd, zo blijkt uit de cijfers van het IBGE. Ongeveer de helft van de bevolking (51,9%) moet het stellen met maximaal twee minimumlonen per maand (R\$ 400 of zo'n 140 Euro). Zo'n 23% van deze groep moet proberen de eindjes aan mekaar te knopen met een maandelijks loon dat gelijk is aan of minder is dan het wettelijk minimumloon hier (op dit ogenblik is dat R\$ 200 of zo'n 70 Euro!).

Opvallend zijn hier ook de regionale verschillen. Zo is het gemiddelde familiale inkomen in de Zuidoostelijke regio (Minas Gerais, São Paulo, Rio de Janeiro, Espírito Santo) R\$ 1.085 (ongeveer 360 Euro), terwijl dit in de Noordoostelijke regio (met onder andere de staat Bahia) slechts R\$ 519 (of ongeveer 173 Euro) bedraagt. Het hoogste inkomen per hoofd van de bevolking vinden we in het Federaal District met de hoofdstad Brasília, met R\$ 10.935. De armste staat is Maranhão in het Noordoosten, met R\$ 1.402 per hoofd van de bevolking. We moeten wel oppassen met deze gemiddelde cijfers omdat de enkele heel hoge inkomens deze cijfers optrekken. Het hoge gemiddelde inkomen per hoofd van de bevolking van het Federaal District is dus grotendeels te wijden aan de hoge lonen die verdiend worden in de regeringsafdelingen. De tweede rijkste staat is São Paulo, met R\$ 9.210 per hoofd. Bahia, met R\$ 3.206 per hoofd van de bevolking, staat op de 16de plaats in de rangschikking van rijk naar arm (in totaal zijn er 27 staten).

Een grote uitdaging voor de nieuwe President en het nieuwe Congres die volgende maand verkozen worden, wordt de strijd tegen deze ongelijkheid en uitsluiting van grote delen van de bevolking van het socio-economische en politieke systeem van het land. De macht is sinds de onafhankelijkheid in 1822 steeds in handen geweest van vrijwel dezelfde overwegend blanke, van de Portugese kolonisators afstammende, elite. Zal het volk eindelijk voor verandering kiezen? En zal de nieuwe president dan ook deze verwachtingen kunnen/willen waarmaken? Brazilië staat op een belangrijk moment in zijn geschiedenis, misschien wel een keerpunt.

Guy De Nocker
Salvador da Bahia, september 2002

DANK JE WEL – DANK JE WEL – DANK JE WEL – DANK JE WEL – DANK JE WEL

Giften voor het straatkinderenproject van Freddy Goven in Alagoinhas kan je steeds overmaken via een overschrijving of via een permanente opdracht op rekening: **000-0173311-69** van PROMA, Vorstlaan 199 te 1160 Brussel, met volgende vermelding:

PR 63.70.82 Fr. Goven / Braz.

Indien het jaarlijks totaal van je giften minstens **30 euro** bedraagt, ontvang je automatisch een fiscaal attest.

Vanaf 2002 geeft de Belgische overheid pas een fiscaal voordeel vanaf 30 euro. Maar deze 30 euro kost u dank zij het fiscaal attest in werkelijkheid slechts zo'n 15 euro (ongeveer 600 oude BEF). Hou hiermee rekening wanneer je het bedrag dat je écht wil delen gaat bepalen !

DANK JE WEL – DANK JE WEL – DANK JE WEL – DANK JE WEL – DANK JE WEL